

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT-LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ.

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . . 3 > — >	Vidékre postán szállítva:
Negyedévre . 1 > 50 >	Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . . 5 > — >
Helyben házhoz hordva:	Negyedévre . 2 > 50 >
Egész évre . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . . 4 > — >	Egyes szám ára 4 kr

Átmeneti bevételek.

(—a.) Van a mi költségvetésünknek egy különös című tétele, melyre kevés figyelmet fordítanak a képviselő urak. Pedig nagyon is szükséges lenne, hogy bővebben foglalkozzanak vele.

Az állami bevételeknek ezt az osztályát »átmeneti bevételek«-nek nevezi a pénzügyminiszter. Kétségtelenül azért, mert a bevételeknek ez a neme nem állandó, mert legnagyobb részt állami javak eladásából és többnyire beruházási, építkezési kölcsönök felvételéből áll. Tisza Kálmán óta azonban — fájdalom — állandó mindakettő, — bátran lehetne hát a rendes bevételek közé tenni.

Talán inkább azért átmeneti ez a bevétel, mert csak átmenetileg van a kormány kezében. Meg sem megedhetnek náluk, már is ki kell adni. Azt hiszem különben, hogy ez a sorsa ő náluk a rendes bevételeknek is.

Ezek az átmeneti bevételek a jövő évi költségvetésben 12 millióval kevesebbre rugnak, mint az idén. Nem azért ám, mintha kevesebb állami jószágot akarnának elköttyavetyélni, vagy kevesebb kölcsönt akarnának venni mint máskor. Dehogy. Ne tessék hinni. Hanem csak azért, — mert jövőre ennyivel kevesebb pénzt fognak venni, mivel a gyönyörűséges koronák és Wekerle-pénzek javarészt ki vannak már verve. (Igaz, hogy arany-koronát vajmi kevesett láttunk; e sorok írója 5—6 pénztárt kezel, de arany-koronát összesen kettőt látott!)

Igy is elég tekintélyes az átmeneti bevételek összege: 10.420,298 frt.

Első e bevételek között az állami ingatlanok eladásából befolyó 1.800,000 frtnyi összeg. Tisza Kálmán miniszterelnöksége óta van szokásban az állami birtokok elköttyavetyélése. Ezelőtt 20 évvel u. i. arra vállalkozott hazánknak e »nagy«

fia, hogy helyreállítja a pénzügyi egyensúlyt. Erre legczélszerűbbnek látta az állami javak eladogatását. Igaza van; legkönnyebb pénzt teremteni úgy, ha eladjuk amink van és — — amig van. Az ő genialis tehetségéhez méltó eljárás volt az is, hogy az így bejött pénzt a bevételek közé tette ugyan, de azt nem írta fel, hogy ugyanennyivel szegényebb lett az ország.

Azóta szakadatlanul tart az állami javak eladogatása.

A millenniumi év öröme ismét szegényebb lesz a magyar állam 1.800,000 frtot érő ingatlannal.

Az állami javak eladásáról külön füzetet terjesztett elő a pénzügyminiszter. De ez a kimutatás oly ügyetlenül van készítve, hogy az eladandó jószágok becsértéke nem tűnik ki tisztán. Van ugyan erre egy külön rubrika a füzetben, de vajjon az egész becsárt akarja-e mutatni? vagy ennek csak az 1896-ban esedékes részét? — azzal nem lehet tisztába jönni.

Ott van p. a 25. lapon a híres »solymosi várrom 10 frt becsértékben«. Ha magát a történelmi nevezetességű várromot akarná a kormány elárvereztetni, a kegyeletnek teljes hiányáról kellene őt vádolnunk. Ha az ott elterülő földet, akkor tessék annak nagyságát is feltüntetni, mint ezt másutt teszi.

Ugyanott két és fél holdas szőlő becsértéke 143 frt 40 kr! Egy több mint 11 holdas rét és cserjésnek értéke (Vissón) 162 frtra van téve.

Ilyen példákat tuczat-számba találhatunk benne. Ha ez az egész becsárt akarja jelenteni, akkor megérdemli a magas kormány, hogy *vád alá helyeztessék a nemzeti vagyon elharácsolásáért!*

Az állam jószágok eladásával egyforma elítélés alá kerül az az 572,436 frt értékű *regále-kötvény*, amelynek árából a szépművészeti muzeum anyagát akarja gyarapítani a miniszter. Az állam

u. i. mint magán-tulajdonos a regále megváltás alkalmával igen sok kötvényt kapott, de ma már csak 2 millió értékű van belőle, — ha így folytatjuk a gazdálkodást ide s tova elfogy az is az állam jószágokkal együtt.

Az átmeneti bevételek másik osztályát a *telepítvényeseknek és inségeseknek* adott ingatlanok és előlegek képezik. Be fog-e jönni az előirányzott 2 millió? — legalább is kétséges. Ha jó termés lesz, nem lesz ára a gabonának; ha rossz lesz kénytelen lesz az állam felfüggeszteni a behajtást, mert különben vissza mennek a telepítvényesek a honnét jöttek.

Az átmeneti jövedelmek többi részét a beruházásokra, építkezésekre fordítandó *kölcsönök* képezik. Az állam is csak olyan mint a magán ember. Ha »muszály« valamit venni és nincs pénz kénytelen kölcsönt venni. Csak az a különbség, hogy az állam jobban megválogathatja a hitelezőit, mint a szegény ember. A szegény ember annyi perczentre vesz, amennyire kap, hiába van az uzsora törvény.

A botránnyal határos dolog, hogy a magyar államnak 7 százalékos kölcsönei is vannak; 5 és 6 százalékos egészen közönséges. A japániak által tönkre tett mennyei birodalom csufos leveretése után is kapott 4 százalékos pénzt az európai piacon, és egy ezer éves európai állam 5, 6 sőt 7 százalékot is fizet adósságai után.

Jellemző dolog, hogy a liberális párt 28 esztendő alatt csak ennyire tudta »rendezni« az ország pénzügyeit.

Költségvetési vita.

A képviselőház egyik utóbbi ülése után a kormánypárt számos tagja azt ígérgette az ellenzéknek, hogy ezentul *ki fog vonulni a költségvetés ellen tartandó beszédek elől a folyosókra*. Eltekintve attól, hogy a legnagyobb részük — a szavazásokat kivéve — eddig sem szokott az ülésteremben tartózkodni: bizo-

NAGY NOVEMBERI ELADÁS

női ruhaszövetekben és téli felöltőkben

tényleg kivételes árakon

SZANDICZ ADOLF áruházában,

Bémer-tér, Lévy-palota.

nyosra vehető, hogy senki sem fogja őket visszareklamálni. Szólásra egyébként még igen sokan vannak feljegyezve.

Az állampénztári kimutatás.

A pénzügyminiszterium elkészve publikálja a III. évnegyedi állampénztári kimutatást, de még mindig elég jókor arra, hogy igen értékes anyaga legyen a költségvetési vitának. A kimutatás szerint a bevételek összege 2,981,859 frt 14 krral kisebb, a kiadásoké pedig 2,824,660 frt 31 krral nagyobb, mint a múlt év hasonló időszakában volt és így az 1893. év III. negyedének mérlege 5,806,519 frt 45 krral kedvezőlenebb, mint volt az 1894. év III. negyedének mérlege.

A csatolt felvilágosítás szerint a lényegesebb visszamaradások a bevételeknél a következők: A tiszai és szegedi kölesön évi járulékaival 901.204 frt 63 kr. Az egyenes adóknál mutatkozó 1,335.294 frt visszamaradás a mezőgazdasági termékek árai alacsonyágának, úgy szintén az uralkodott száj- és körömfájás, valamint a sertésvésznek s ezeknél fogva a végrehajási eljárás enyhébb alkalmazásának a folyománya. A bélyegnél 127,199 frt 21 krral kedvezőlenebb az eredmény. A különféle rendes bevételeknél az 1,138.353 forint kedvezőlenebb eredmény részben onnan származik, hogy a folyó évben a gyümölcsözöleg elhelyezett tőkék apadása folytán az ezek után járó kamatjövedelem csökkent.

E szerint a kiadások összege 2,824.660 frt 31 krral nagyobb, mint az 1894. év III-ik negyedében volt s ez jórészt az 1895-iki magasabb kiadási előirányzatnak következménye.

A lényegesebb eltérések a következők: A főrendi- és képviselőháznál a kiadás 416.481 frt 98 $\frac{1}{2}$ krral nagyobb. Az államadósságok összes neménél a f. é. III-ik negyedében az eredmény 2,637.100 frt 32 krral kedvezőbb, mint az előző év hasonló időszakában. A dohányjövédék 182.053 frt 19 kr. nagyobb kiadása a bevételeknél kimutatott 444.800 frt 22 $\frac{1}{2}$ krnyi kedvezőbb eredménnyel ellensúlyoztatik. A lottójövédéknél a 132.000 kedvezőlenebb eredményt az idézte elő, hogy a szerenese a játszó feleknek kedvezett. Az államvadászatnál 2,449,851 frttal kimutatott több kiadás nagyobb átalakítási munkák, továbbá a forgalomnak 450.000 vonatkilométerrel történt emelkedése folytán állott elő.

Néppárti nagygyűlések.

A győri néppárt vezető férfiai elhatározták, hogy december hó 5-én délelőtt 10 órakor a Vigadó-épület első emeleti nagytermé-

ben néppárti nagygyűlést tartanak. A gyűlés szónokai lesznek: *Zichy* Nándor gróf, *Tamar* Ferencz ny. tanár, *Rakovszky* István cs. és kir. kamarás, nagybirtokos és *Molnár* János apát, a néppárt központi irodájának főnöke. December 8-án pedig a fehérmegyei *Moórott Wekerle* Sándor szülővárosában tart nagygyűlést a néppárt.

A bünvádi eljárás.

A képviselőház igazságügyi bizottsága legutóbbi ülésében folytatta a bünvádi eljárást szabályozó törvényjavaslatnak általánosságban való tárgyalását.

Veszler Imre alapul elfogadja a javaslatot, de nem helyesli a felebbezésre vonatkozó részt, mert hosszú időt vehetne igénybe és illuzóriussá tehetné a javaslat egyéb előnyeit.

Issekutz hozzájárult Hódossy indítványához, hogy a tárgyalás elhalasztandó lett volna, a míg az irányadó tényezők is nyilatkozhatnak a javaslat felett és a budapesti ügyvédi kamarát hivatalosan felszólítandónak tartaná a véleményadásra.

Hódossy aztán, az elnök ellenszenvé folytán e tényezők meghallgatása nélkül is kész volt a tárgyalásba belemenni.

Mandel Pál örömmel üdvözölte a javaslatban lefektetett elveket és különösen az esküdtzéki intézmény kiterjesztését a sajtó útján elkövetett büneseteken kívüli esetekre is, bár szívesen látná az esküdtzések mellett a népbírák intézményét is.

Erdély miniszter örömet fejezi ki afölött, hogy a bizottság a javaslatot általánosságban elfogadja. Reámutat a javaslat alapelveire. Nevezetesen arra, hogy a vádlevél és a szóbeliség a lehető legszélesebb körben érvényesül. Hasonló méltánylásban részesül a nyilvánosság is. Szóló ezeket tartja ama főelveknek, melyek az igazság kiderítésére a legalkalmasabbak. Hatalan egyik-másik a részleteknél nem domborodni ki kellőleg, reméli szóló, hogy sikerülni fog teljesen konziliáns módon ezeket a részleteket is kölcsönös egyetértéssel megállapítani. Teljes megnyugvással jelentheti ki szóló, hogy a javaslatot távol áll a legcsekélyebb reakcionárius szándék is, hogy az állampolgárok szabadságának érdekében minden oly garanciát felölel a javaslat, a mi az állam nagy érdekeibe nem ütközik.

Haviár Dániel helyesli a népbírákra vonatkozó indítványt, mely nemzeti szempontból is indokolt lenne. A törvényjavaslatot különben örömmel üdvözi.

Bernáth Béla szintén a tárgyalás elhalasztását kíváná.

Komjáthy ehhez nem járul és a maga részéről a legnagyobb súlyt az egyéni szabadság kellő megvédésére fekteti.

Jellinek Arthur biztosítékot óhajtott arra nézve, hogy a megalkotandó eljárásban az esküdtzések tényleg alkalmaztatni fog. A tárgyalás folytatása e hó 23-ikának d. u. 5 órájára elhalasztatott.

A centrum jubilauma.

E hó 16-án volt 25 esztendeje annak, hogy megalakult Németország legnagyobb parlamenti pártja: a centrum. Mint minden kath. irányú pártot, úgy ezt is a kath. egyház üldözése keltette életre. Természetes is; mert a katolizmus nem támad senkit, tőr amíg lehet, alkalmazkodik, enged a külsőségekben, — de ha dogmáit, ha beléletét támadják meg, nem nézheti tovább ölbetett kézzel. Bismarck a francia leveretése után azt gondolta, elég erős a katolikusok elnyomására is: megkezdte a kulturharcot.

A szerzetesek eltörlésére vonatkozó indítvány indította meg a csatát. *Mallinckrodt* néhány kath. képviselő társával együtt nagyobb vitára készült. Bismarck félt a választások előtt bele menni a vitába, — feloszlatta a parlamentet.

A választások előtt *Reichensperger* Péter penditette meg a centrum eszméjét a »Kölnische Volkszeitung« hasábjain. A nov. 16-iki választásokból 48 centrumpartti került ki győztesen, kikhez később még 6 csatlakozott. A halhatatlan emlékü *Windhorst* vezérlete alatt indult harcra a centrum.

Az első évtizedben növekedett ugyan a párt, de a kulturharcot megakadályozni nem volt képes. Egymás után hozták az egyház üldöző törvényeket, küldték börtönbe a püspököket és papokat. Éppen ez nyitotta fel a nép szemét. Minden választásnál tömöttebb lett a centrum sora.

1884-ben kezdetét vette a — rückwärts-konzentrirung: a kulturharcos törvények visszavonása. A vér és vas embere, aki soha nem hátrált ellenség elől, hatalma tetőpontján kénytelen volt Canossába menni.

Az egyházellenes törvényeket visszavonták, de a centrum nem szűnt meg, mert a nép jogainak és érdekeinek védelmére alakult. Nemcsak meg nem szűnt, hanem folyton terjedt. Ma a német birodalom legnagyobb pártja; a birodalmi gyűlés elnöke a centrum tagja.

Azok közül, akik megalkották a pártot,

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Hogyan házasodott meg véletlenül Csatár Bertalan?

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Irta: S. Gyula.

Csatár Berezi barátom tősgyökeres agglégény. Az az, most már nem az: megházasodott; de ez nem az ő érdeme.

Nem tudtam soha teljesen megállapítani, vajjon félelemből, vagy pedig csak agglégényes csökönyösségből kerül-e a nőket, de annyi bizonyos, hogy hiába hallotta régebben — sőt még mostani korában is — a félhangos megjegyzéseket, az alig elfojtott, sokat jelentő sohajokat; hasztalan beszéltek neki rokonai, hogy házasodjék meg — (nem várhattak ugyanis tőle semmit, mert hivatalán kívül mijsen volt) — tehát ezek mind hiába vesztegetett igyekezetnek látszottak, mert Berezi ur rájuk sem hederített és még talán ma is agglégény volna, ha a sors könyvében neve mellé még más is nem lett volna jegyezve! . . . De menjünk sorjában!

Rendesen havonként változtatta lakását, mert seholy sem talált olyan helyet, hol nők ne lettek volna, kik a 42 évével is egész csinos, fiatalos Berezi barátomat igyekeztek a szerelem rózsás igájába hajtani; hanem ő, mikor ezt észrevette, rögtön pakolt és hurczkodott más-hová. Bizott benne erősen, hogy végre is fog egy olyan lakást találni, hol a nőekkel nem lesz baja! Pedig ő sem kerülhette el sorsát és

éppen ott esett belé a verembe, ahol nem is sejtette . . .

Akkor is lakást keresett s már a negyedik házba ment be, hol olvasta: »Az emeleten két szép szoba kiadó.« Kérdezősködött a házmesternél és annak útbaigazítása szerint elindult az emeletre » harmadik ajtó jobbra.«

Lassan lépegetett felfelé a lépcsőn . . . Bizonyos, eddig nem érzett melancholia vett rajta erőt . . . Eszébe jutottak a jó tanácsok, melyeket rokonai s jóbarátai adtak neki . . . fülébe csengettek újra bátyja szavai, ki legutóbbi találkozásuk alkalmával, midőn panaszkodott neki így felelt:

— Nősiülj meg öcsém! hagyj fel elfogultságoddal! Addig mindig ily kóbor életet fogsz élni, míg így gondolkodol s míg egy házias kis asszonykát nem szerzesz magadnak! . . .

. . . Szinte megfeledkezett céljáról és gondolkozva állott meg az emeleten . . . anélkül, hogy tudná, miért? Megnézte magát a tükrövegekben és azt találta, hogy még mindig elég jó külseje van; öltözéke jól áll, haja és szakála most is sötét fekete még . . . Önkéntelenül sodort egyet a bajszán és kiegyenesített termettel haladt a »harmadik ajtó jobbra« felé. Kopogtatására gyöngye »szabad« lett a felelet, mire Berezi benyitott . . . Csinos, tágas szobában találta magát, melyből egy másik színté olyan alakú nyíllott. — Az ajtóval szemben volt az állótükör, mellette pedig egy pamlag, melyen félig ülő, félig fekvő helyzetben egy szőke nő olvasott. Berezi belépte után azonban mosolyogva közelített feléje . . . S Berezi a csökönyös agglégény most nem volt elkeseredve,

hogy első pillanatban is mindjárt egy csinos, fiatal nővel találkozott; — sőt a mellett, hogy a »kiadó lakás« megnyerte tetszését, a csinos nő is mindjárt kedvező benyomást gyakorolt rá.

Midamellett zavarba hozta a dolog s egy kevés félszeggel mutatta be magát:

— Csatár Bertalan, min. titkár vagyok . . . — mondá mélyen meghajolva és a tiszteletet egy nő iránt talán először érezve őszintén.

— Oh! Már rég vártam! — felel igéző mosolylyal a szép asszony — Tehát Ön az?! . . . Úgy vágytam már személyesen is megismerni. . . Berezi barátunk zavara meg talán egy kevés már alább hagyott — most újra tetőpontjára hágott — Hogyan várhatta őt, ez a nő már régen? Hiszen most látja először! Miért akarta őt megismerni? E kérdések toltak agyába egy pillanat alatt — de nem lelt rájuk feleletet. Feltette hát magában, hogy vár a tréfa végére — de meg tudta, hogyha tévedéséről felvilágosítja csinos ismeretlenét, akkor el is távozhatik, mert gondolta már, hogy itt nem jó helyen keresi a lakást — mégis inkább választotta az alakoskodást — mert Isten tudja miért? de szívesen maradt! . . .

— Én pedig kimondhatatlanul boldognak érzem magamat — felelt tehát a nő többi kedves szavára — hogy Nagysád érteklődését és kíváncsiságát felköltöttem! . . .

És ez így ment tovább . . . Berezi minden igyekezetét összeszedte, hogy el ne árulja magát s így el ne veszítse a véletlen által nyújtott kedvező helyzetet — és valóságos szelemi erőlködést fejtett ki hogy — amit sohasem

hárman érték meg a jubileumot. A régiek és a fiatalok együtt örvendenek egy negyed század kivívott sikereinek.
Vajha ez lenne a sorsa a többi országok kath. pártjainak is!
Dr. Sz. Gy.

Korrupció.

Minden ez idő szerint létező kormány-párti s illetőleg ugynevezett liberális lap közül, igazságosan és méltányosan ítélve, a legkomolyabb s egyszersmind a legtisztességesebb a „Politikai Hetiszemle“. Ugyanennek a rendestől nagyon eltérő modora van.

Mig a többiekől mindig csak a semperamentum szokott kiríni, ebben gyakran felcsillámlik a karakter is. Mig a többit a fanatikus szenvedély rendszerint elragadja, ez többnyire higgadtan tekint körül s tárgyilagosabban ítél, s meg akarja s meg is tudja néha őrizni a látszatát annak, mintha nem egészen vakon szolgálna. Mig a többi föltétlenül dicsér vagy ócsárol, persze dicséri a magáit és ócsárolja az ellenvéleményűeket, ez, a maga módja szerint, megkülönböztetésekre is képes. S mig a többi egyet-mást vakmerően letagad, ez beéri némi szépítgetésekkel is.

Legutóbbi számában ez a lap egy vezércikket közölt (R. jegyű rendes vezércikkirójának tollából): „A politikai helyzet“ cím alatt. S ebben behatóan tárgyalja közéletünk mai valóságos rákfenéjét: a korrupciót.

Már az is elég bátorság, tőle, hogy ezt a fogalmat és szót a szájára s illetőleg a tollára veszi. De még nagyobb bátorság az, hogy konstatálja, hogy a korrupció csakugyan létezik. Ime egy a liberális táborból felhangzó, kivételes, annál súlyosabb önvallomás. S egyuttal akaratlan czélzás és szemrehányás arra nézve, hogy a belügyminiszter nemrég egy merész beszédében hangosan kihirdette, hogy majd iparkodik a korrupciót kiirtani, s mégis?! . . .

Különbben a fenn jelzett vezércikkben, s főleg annak teoretikus részeiben, a legveszedelmesebb gondolatok csak úgy hemzsegnek. Példaként csak egyet idézek és hangsúlyozok.

Jelesül a cikk írója a többi között azt állítja:

„A parlamentáris párturalom már magában véve, szervezeténél fogva, alkalmas arra, hogy korrupció jöjjön létre, a mint tényleg tapasztaljuk is, hogy éppen azokban az államokban fordulnak elő a közérdekkel, a közbizalommal való legtöbb visszaélések, a magánérdek javára, a mely államoknak legszabadabb intézményei vannak.

A parlamentárizmus »in obstructio« véve a legfenségesebb ideál, melyben kell, hogy a legáltalánosabb és legfőbb emberi igazságok érvényesüljenek, valósuljanak meg. »In concreto« azonban a parlamenti ideál sokat vesz, mert a parlamenti mechanikai többséget létrehozni, bizonyos jogosulatlan előnyök megvonása nélkül alig lehet« stb.

Valljon mit akar a cikkíró ezzel mondani? Hanem azt: hogy a korrupció a parlamentárizmusnak és a szabadságnak elmaradhatatlan gyümölcse?!.

Milyen állítás! persze a legrettenetesebb azon tendenciával, hogy például a nálunk felburjánzott és állandóan napirendre került korrupciót, egy perfid kiadásu, hamis tannal mintegy szankezionálja, vagy a mi egyre megy: hogy a korrupciót, a legnagyobb természetesség látszatába öltöztetett teoriaként állítsa oda!

Még csak az kellene nekünk, hogy eszerint a bünt az igazság bálványaként elfogadjuk, azt imádjuk?! — —

Azonban térjünk át a cikknek praktikus részleteire. Legkivált a következő két fő pontot kívánom kiemelni.

Az első pont az, hogy az író konstatálván és beismervén a korrupciót, a kormányt védelmébe veszi, s kijelenti: »de már ahhoz mégis nagy elfogultság kell, hogy valaki tisztán és egyedül a mostani kormányt tegye felelőssé azért, hogy nem képes megakadályozni a magánhaszonlesésnek utjait, módjait, melyek az ország közjáváiból iparkodnak kielégítést nyerni.«

Hát erre csak az a megjegyzésünk: megvolnánk elégedve, ha a kormány részéről legalább az erre irányzott törekvésnek némi jeleit láthatnók!

Utóbb pedig azt mondja: »nagyfokú elfogultság kell tehát ahhoz, hogy ezért a bajért,

tisztán és egyedül egy minisztériumot vádoljunk, mely összevéve nem is egész éve van a kormányon.«

S hát erre az az észrevételünk: hogy bizony már anynyi ideje sem volna ott a korrupció nélkül. —

Vége a második pont az, hogy a cikk írója mindenképen azon erőlködik, hogy a fennálló és uralkodó korrupciót, s kivált ennek eredetét, a politikai térről a társadalmi térre áttérte, valamint a felelősséget érette s egyszersmind a helyzet megjavításának kötelességét is, az előbbiről az utóbbira áthárítsa.

Talán ez azt akarja jelenteni, hogy midőn valaki magát áruba bocsátja, ez az egyedüli bűnös? S valljon nem-e sokkal bűnösebb az, aki azt a ki magát áruba bocsátja, a maga céljaira valósággal meg is vásárolja?!

De hát tekintsünk figyelmesen körül egyszersmind szálljunk magunkba és komolyan számoljunk lelkiismeretünkkel, akkor feleljünk azután szintén arra: igaz-e, hogy a társadalom korrumpálta a politikát? s nem-e igaz az, hogy bizony a politika korrumpálta a társadalmat!

S ime a társadalomtól követelik, hogy megjavítsa a helyzetet. S ezt a jelenlegi enerált, tehetetlen, rabszolgai társadalomtól, mostani ridegen önző, a pusztá hatalomért küzködő politikai irány ellenében követelik.

De hiszen a mostani társadalom, a mai uralkodó politikai rendszertől, még csak a legközönségesebb jogok egyszerű respektálását sem bírja kicsikarni.

S hát hogyan lehessen képes, azzal szemben magasabb jelentőségű, elveszett erkölcséit kellően és hathatós sikerrel visszahódítani. — —

Lapszemle.

Budapest, 1895. nov. 22.

A »Magyar Állam« »Az osztrák néppárt« című cikkében ezeket írja:

Most végre valahára lehellott a bilincs a Hohenwart-klub tisztességes, okos, felvilágosult, a nép javát s a vallás érdekeit kereső tagjainak kezeiről. Kilépett Ebenhoch dr. a felső-ausztriaiakkal, kiléptek a szalzburgiak, kiléptek a tiroliak, kilépett az egy katolikus karinthiai Peitler, de benn maradtak a szlovének, kik még benn voltak Klun alatt.

A kiléptek e hó 28-án szándékoznak egy új pártban egyesülni, melynek címe: »Katholikus néppárt« lesz. Egyelőre körülbelül harminczan lesznek.

Testvéri szeretettel üdvözöljük!

A »Hazánk« »Husz millió deficit« című cikkét így vezeti be: az állampénztári kimutatás most jelent meg a folyó év harmadik negyedéről. És sajnálatos az a tény, a miről ezek a bennfoglalt számok tanuskodnak.

A mit mi már régóta mondunk és a mi-ben mindig hivatalos czáfolatokkal találkozunk, a minek kézzelfoghatóságát csak a kormány és annak látni és hallani nem akaró hűséges feyverhordozói nem értik meg, az ország anyagi, gazdasági hanyatlása most ujából olyan hivatalos actából tűnik ki, mely kénytelen igaz képet adni annak a gazdálkodásnak, melyet a magyar állam vagyonával véghez visznek és azoknak az eredményeknek, melyekre ez a gazdálkodás vezet.

A pénztári kimutatás a most folyó költségvetési vitában kitűnő anyag lesz a záróbeszédre.

A »Magyarország« »Külfügünk a papi-ron« cím alatt Helfy részéről a keleti bonyodalmakkal szemben monarkiánk magatartására vonatkozólag tett felszólalásra a Bánffy által adott választ következő kommentárral kíséri:

Bánffy Dezső ma felelt erre az interpellációra. Válaszát egy arab papirosról olvasta fel, melyet valószínűleg a külügyminisztériumban nyomtak a markába, hadd tudja szegény,

gyakorolt — a szép mondásokban megállja a helyét — És megállotta, hiszen legtöbbször igazat mondott, mert bizony a szép ismeretlen nagyon megtalálta gyöngiteni kék szeméivl, mosolygó ajkával Berczink elveit és szinte félelemmel gondolt arra, hogy véletlenül felfedezik és rövidesen vége szakadhat boldogságának . . .

— Nagyon szép öntől — folytatá kis szünet után a nő — hogy felkeresett engem. Ez arra mutat, hogy leveleiben igazat mondott, hogy érzelmei igazak! . . .

— Higyje meg asszonyom, — felel hősünk, egy kissé nekibátorodva és szinte önkénytelenül — hogy kegyed iránt a legtisztább és legőszintébb érzelmekkel viseltettem! — Ha azokat kegyednek én most mind elmondhatnám . . .!

— Hiszen már megirta egyszer, sőt többször is — bátorítja a szép nő, kissé elpirulva.

Berczink egy pár pillanatig haboz. Most már tisztán látja, hogy ő itt egy más valakinek a szerepét játsza, hogy ez a szép nő várt valakit és azt gondolja, hogy ő az, akit várt . . . De lelkiismerete hamar megnyugszik, mert szemmel látható, hogy a szép nő tetszését megnyerte és hogy meg fogja neki majd bocsátani alakoskodását . . . Majd pedig villámsebességgel jöttek emlékébe, hogy ha tovább megy, egész eddigi szabadságát, független önállóságát fel kell áldoznia, de másrészt eszébe jutottak ismerőseinek jótanácsai és biztatásai és belsejében sugta valami, hogy most feltálla azt, kiért mindent feláldozni érdemes, mivel boldog, megelégedett életet élhetne . . .

Mégis habozott — De midőn a várakozásteljesen reá tekintő nő bátorító mosolyát

látta, midőn könyvtől csillogó szép kék szeméibe nézett — vége volt habozásának — s mintegy önkívületben térdelt le előtte, ragadta meg kezét és suttogá:

— Úgy van asszonyom! Szeretem Önt, kimondhatatlanul, szenvedélyesen . . . Amint megpillantottam, rögtön feledtem mindent, csak kegyedet s szép kék szeméit láttam. Nézze el hirtelenségemet s heveségemet . . . s feleljen: Akar-e nőm lenni?

— Igen! — felel a szép nő, a kábult Berczi vállára borulva — hisz' már rég tudod, hogy szeretlek. Szerettelek anélkül, hogy ismeretek volna s most, hogy láttalak — ha lehet — még jobban szeretlek! . . .

Berczi egész délutánja, mint egy tündéralom, úgy telt el — Csak midőn hazakerült, jutott eszébe, hogy mit tett s hogy lakást nem keresett. De az elsőre nézve megnyugtatta magát, a másodikra nézve pedig az vigasztalta, hogy a kétszobás lakás most már ugyis kevés lenne kettőjüknek . . .

Az egész város megvolt lepetve, midőn a legközelebbi lapokban olvasták, amint következtek:

»Csatár Bertalan min. titkár jegyet váltott Bernatovics Izabellával a két éve elhalt Eszék százados bájos özvegyével . . .«

Berczi bátyja maga sem hitte eleinte a dolgot, de midőn megbizonyosodott róla, hálásan szoritotta meg leendő sógorasszonya jobbát, köszönetét fejezve ki neki, amiért öcsesét a makacs aglegénység és nögyűlölés rögeszméjéből — véletlenül — kigyógyította.

mi az ő véleménye s mi az ő tudomása egy kérdésben, amelyben Magyarország ekziszcncziális érdekei forognak koczán.

Es mi volt ennek a válasznak a tartalma? Hát tartalma egyáltalán nem volt. A külügy-miniszter úgy látta jónak, hogy ne közöljön Bánffyval semmit; annak tehát nem is volt módjában a házzal egyebet tudatni, minthogy Törökország ázsiai részében tényleg forrongások törtek ki s hogy ezek elnyomására a porta már katonaságot is küldött.

A belügyminiszter szintén nyilatkozott egy másik interpellációra, melynek alkalmával az ellenzék tüntetőleg távozott.

De hát elegendő-e ez? Megtettük-e kötelességünket azzal, hogy ezeket a hitványságokat és tehetetlenségeket megvetjük? Avagy nem itt van már a legfőbb ideje, hogy korbácsot fogjunk s kiverjük a magyar közélet éléről, a kik nem odaválók?

A **Magyar Hirlap** »Hova jutunk« cím alatt Bánffy báró választát ilykép ismerteti:

Bánffy bárónak mai válasza lett volna arra hivatva, hogy a forrongó kedélyeket nemcsak itthon, hanem a monarchia határain kívül is megnyugtassa az iránt, hogy a monarchia külügyeinek vezetője a két állam kormányainak hozzájárulásával egy erélyes, céltudatos akciót indított meg, amelynek sikere iránt alapos reményei vannak. E helyett a miniszterelnök adott egy választ, amelyet bármely vidéki lapnak külföldi rovatából nap-nap után kiollózhatsz; szárazon és vizen igyekeznek a török kormányra úgy hatni, hogy miután eddig sem tudott magán segíteni, segítsen most már azon is, hogy mi az európai többi hatalmakkal együtt ebből a bonyodalomból kieviczkeljünk.

A **Budapesti Hirlap** »A keleti válság«-ról azt írja:

Bánffy Dezső báró miniszterelnök ma felelt Hefli interpellációjára a keleti konfliktus dolgában. Hefli többet óhajtott tudni, mint a mennyit Bánffy mondhatott, de talán nagyon is kíváncsi, mikor azt kérdezte, mely hatalmasságok tartják az egyetértést és miben állapodtak meg egymás között. Ennek a kérdésnek egyik nagyon kényes pontja éppen az, hogy hányan értenek egyet s az óhajtott sikernek éppenséggel egyik föltétele, hogy mentül tovább tarthassák fel annak látszatát, hogy minden érdekelt és nem érdekelt hatalom benne van az egyetértésben.

A **Nemzeti Ujság** »Gróf Apponyi Albert beszédei« cím alatt Apponyi kiadott munkáját következőkép méltatja: nem beszédek gyűjteménye az, mely két vaskos kötetben ma jelent meg a könyvpiacson. Csak a címe a két kötetnek az: »Apponyi Albert gróf beszédei 1872—1895.« Ami e munkában foglaltatik, ennél sokkal több és értékre nézve végtelenül fontosabb.

A munkához maga Apponyi írta az előszót.

Az **Egyetértés** »Miniszteri válaszok«-ról így vélekedik: a miniszter urak, élükön báró Bánffy Dezső kormányelnökkel, az interpellációkra való felelet-adás dolgában olyan rendszert honosítottak meg, mely rájuk szerfölött kényelmes ugyan, de a parlamentárizmus szempontjából egyszerűen botrányos. A miniszter urak tulteszik magukat a legelemibb kötelességen, számítva arra, hogy a szabadelvű párt minden kritika nélkül hódol a pártfegyelemnek és tudomásul vesz mindent, a mit ők mondanak.

A **Pesti Napló** »Uj rendszer Horvátországban« cím alatt azt mondja: gyökeres és az állandóságot, valamint a magyar állam érdekeit teljesen biztosító orvoslást követelünk mi, s kell hogy követeljen a publicisztika, a parlament s a közvélemény.

A **Nemzet** »A hatalmak közös akciója« cím alatt azt mondja: hogy a miniszterelnök megállapította a hatalmak akciójának közös és békés jellegét és egyben kitzüte annak célját is. (A többi lapok erről mit sem tudnak, ellenben semmit mondanak jelzik a Bánffy választát. Szerk.)

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

November 22.

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Perczel Béni, Molnár Antal, Hévízy János.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Perczel Dezső, Lukács László.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Elnök jelenti, hogy Schell Károly megválasztott képviselő mandátuma a fentartott 30 nap alatt kérvénnyel nem támadtatott meg. Végleg igazoltatik.

Dégen Gusztáv az igazoló bizottság előadója jelenti, hogy a bizottság Darányi Ignác mandátumát teljesen rendben találta.

Elnök: Darányi Ignác képviselő ur 30 napi fentartással igazoltatik.

Napirend előtt személyes kérdésben szót kér

Sima Ferenc: Reflektál a belügyminiszter tegnapi válaszára, melyet Hock János interpellációjára adott. A belügyminiszter azt mondta, hogy Mátéffy az inzultálást »jogos felháborodásában« követte el. A ház iránti tisztelet követeli, hogy kijelentse, miszerint ez ügyben a belügyminisztert teljesen tévesen informálták.

Következik a napirend: az 1896-ik évi költségvetés általános tárgyalásának folytatása.

Szederkényi Nándor: Az az indítvány, melyet tegnap nem is ez oldalról nyújtottak be, hanem Pongrácz Károly gróf, egy mélyreható jelenség s előre veti a jövő választások képét.

A preparált választások.

A kormánynak semmi más gondja nincs, csupán a jövő választások preparálása.

Ez a fő cél, a többi, az ország bajainak orvoslása, az egészen mellékes. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

A miniszterelnöknek sikerül a parlamentárizmust s a választásokat lerántani a visszaélések, törvénytelenések szennyébe; de tudja meg a miniszterelnök, hogy ha ők elvesznek is, még mindig lesznek, ha kevesebben is, akik készek lesznek a haza becsületeért elszántan a végsőig küzdeni.

Áttérve a költségvetés pénzügyi oldalára, kérdi a pénzügyminisztert, hogy meri azt állítani, hogy a költségvetés az adóképeséggel teljes harmóniában áll?

Megemlékezve a zágrábi botrányokról, azt mondja, hogy az állami szuverenitás eszméjével még maga Josipovich Géza sincs tisztában. Kérdi a jobboldalt, hogy magáévá teszi-e Josipovich Géza közjogi fejtegetéseit? A jobboldalnak csak akkor nagy a hazafias felbuzdulása, ha a 67-es alapról van szó. Czitálja Eötvös József báró és Deák Ferenc beszédeit, hogy kimutassa, mennyire téves a felfogása a szabadelvű pártnak a 67-es alapról s annak értelmezéséről.

A költségvetést nem fogadja el. (Éljenzés a baloldalon.)

Beöthy Ákos: Már Wekerle alatt kijelentette, hogy az amit a mi kormányaink csinálnak, nem pénzügyi politika, hanem csak pénzügyi technika. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) A jelen költségvetésben is a pénzügyi technika szerepel s nem a pénzügyi politika.

A kormány politikáját aligha jellemezhetni jobban, minthogy az az amputáció politikája. Hiszen látjuk, hogy a magyar korona elvesz a császári koronában, de elvesz még a horvát koronában is. Ezen amputáció-politika oda vezet a nemzetet, hogy nem lesz abból végre más, mint egy megcsonkított váz. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Megemlékezik a tegnapi kinos incidensről. Nem mulaszthatja el, hogy rosszaságát ki ne fejezze a belügyminiszter azon ténye fölött, hogy itt a Házban védelmébe vesz egy orvtánadást. Hová fog elfajulni a közvélemény, ha olyanok is előfordulhatnak. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

A semmit mondó miniszterelnök.

Áttérve a vitára, nagyon sajnálja, hogy a miniszterelnökkel nem veheti fel a vitát, mert ő egyáltalán a vitába nem bocsátkozott. Így tehát legfeljebb azt kérdezhetsz tőle a költővel. »Száraz ágon hallgató ajakkal meddig ülsz még kedves kis madár.« (Nagy derűtség.)

Láng Lajos a valutáról azt mondta, hogy az szépen és csendesén halad előre.

Elismeri, hogy ez igaz; olyan csendesén halad előre, hogy arról nem is tud senki semmit.

Nálunk a miniszteri felelősség fogalma teljesen illuzorius. Mikép is lehetne nálunk jó a kormányzat, mikor a miniszterek tudják, hogy őket senki felelősségre nem vonja. Miniszterek meg soha sem szóltak közérdekből, hanem igazi pártérdekből; akkor is puha párnára estek, várva a feltámadást, míg valami palota forradalom vagy sertés krízis életre nem kelti őket ismét. (Zajos tetszés a baloldalon.)

A »koncez.«

Azt is mondta Láng Lajos, hogy mi ne beszéljünk a korrupción: nem mi beszélünk, hanem beszél maga a kormánypárt. Csak a vizinális vasutakra utal. (Mozgás a jobboldalon.) Hisz mindenki tudja, hogy mily nagy jóvedelmet hajtanak azok az engedményeseknek. Emlekezteti a házat Bethlen volt földmívelésügyi miniszter bucsuzó szavaira, melyeket a képviselőihez intézett: Az én becsületes működésem, ugymond, két fekete ponton szenvedett hajótörést: a protekción és a korrupción! (Nagy mozgás a jobboldalon.) Ha így beszél egy miniszter, ez csak az ellenzék mellett bizonyít.

Láng Lajos foglalkozott az egyházpolitikával is. Konstatálni kívánja, hogy az áldatlan egyházpolitikai harcokat nem a nemzeti párt idézte fel, hanem felidézte a kormány, a hirhedt februáriusi rendelettel: felidézte s végig harcolta a legnagyobb következetlenséggel. Tehát a következetlen eljárással ne a nemzeti pártot vádolják. (Igaz! Ugy van! a tuldalon.)

A kormánypárt a 67-iki alapot változtatnának hirdeti. Ez nem áll! Deák Ferenc teremtet egy közös alapot, melyen tovább építhetünk.

Madarász József: Szép építés!

Beöthy Ákos: Hiszen örök törvényt hozni nem lehet, nem lehet a változó idők eszméit követelményeit Prokruzsta ágyába fektetni.

A közös hadsereg egyoldalú intézmény s osztrák szellem hatja azt át teljesen.

Ők nem mennek annyira, hogy külön magyar hadsereget követeljenek, de igenis követelik azt, hogy a közös hadseregben is kifejezést nyerjen a dualizmus s az őt megillető helyet elfoglalja a magyar szellem.

Tisza Pál-fordulásának eredménye.

Apponyinak teljesen igaza volt, midőn reá mutatott arra a lejtőre, melyre az 1875-iki fuzióval jutottunk. 1875. óta mindinkább esünk a lejtőn lefelé s közintézményeink ez idő óta teljesen megvannak hamisítva.

Tisza Kálmán mindig meghunyászkodott az arcátlan és szemtelen követelések előtt, meghunyászkodott a hatalmi önzés politikájából. (Igaz! Ugy van a baloldalon.)

Vagy igazuk volt Tisza Kálmánnak, Wekerlének, Szapárynak s akkor rut hálátlanság volt őket megbuktatni, vagy nem volt igazuk s akkor bün ezt a hazug rendszert követni. A többség pedig őket követi.

Ez az oka, hogy a költségvetést nem fogadja el. (Zajos éljenzés a baloldalon.)

Elnök az ülést öt perczre felfüggeszti.

NAPTÁR.

— November 23. —

Szombat. Róm. kath. Kelemen pp. Prot. Kelemen. Gör. kel. Menna Izs. 6. S. Vajeze.

Nap két 7 óra 0 p., nyug 4 óra 1 p. Hold kelle délután nyug. 10 óra 29 p.

Novemb. 23. A Berettyó-társulat közgyűlése d. e. 10-kor.

23. A nváradí zenekedvelők estélye a Zöldfában

23. A biharm. és nagyváradi nőegylet választ-

mányi gyűlése.

24. A biharvármegyei és nagyváradi régészeti

és történelmi egylet rendkívüli közgyűlése.

27. A Szent-Lászlóról nevezett nagyváradi kol-

dusápoló és fi-gyermek menedékház egylet

közgyűlést tart.

30. A jogakadémia ifjuság táncestélye.

Kevesebb lesz a korcsma.

— Az italmérési engedélyek megszorítása. —

Három évvel ezelőtt, mikor az italmérési és regále engedélyeket és szerződéseket adták ki, a miniszter Nagyváradon csak 85 egyének akarta megadni a korcsmaszerű italmérési engedélyt s csak S a l Ferencz polgármester közbenjárásának sikerült kieszközölni, hogy a többi italmérők kenyérkeresetüket el ne veszítsék.

Uj évben letelik az eddigi engedély s a nagyváradai italmérők most ismét kétség közt vannak, hogy megkapják-e továbbra is az engedélyt eddigi iparuk gyakorolhatására.

Mint értesülünk 1896. január hó 1-től nagyban redukálni fogják a kimérések, illetve korcsmák számát s többektől el veszik az eddigi mérési engedélyt. A városi fogyasztási adóhivatal alkalmazottai már sorba járják a korcsmákat, hogy megállapítsák azokat a méréseket, melyek uj év után is engedélyezve lesznek.

A nagyváradai m. kir. pénzügyigazgatóság különben a következő hivatalos hirdetményt boesátotta ki:

Hirdetmény.

A kizárólagos szeszitalmérési jogosultságnak ez év végével való megszűnése következtében, az italmérési engedélyek kiadása körüli eljárásra nézve a nagyváradai kir. pénzügyigazgatóság részéről a következőkben értesítettnek az érdekelt felek:

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium folyó évi november 8-án 78474. szám alatt kiadott körrendelete értelmében.

I. Oly helyeken, ahol ez idő szerint is a szeszitalmérési adó beszedési joga van biztosítva, a jelenleg érvényben levő összes, akár kimérésre, akár a kismértékben való elárúsításra szóló italmérési engedélyek továbbra is változatlanul érvényben maradnak, azoknak a kimérési engedélyeknek a kivételével, a melyeket a bor és sör italadók, valamint a szeszitalmérési adóbeszedési jogának bérlői az 1892. évi XV. t. cz. 5. és 7. §§-ai alapján bírnak. Ezek a kimérési engedélyek a bérlet lejártával (tehát ha az új szerződés értelmében nem ismét ugyan az az egyén lett bérlő, az 1895. év végével) önként megszűnnek.

II. Oly helyeken, hol jelenleg a kizárólagos szeszitalmérési jog van 1895. évi december hó 31-ig haszonbérbe adva, miután 1896. évi január hó 1-től kezdve csakis pénzügyi hatósági italmérési engedély alapján szabad égetett szeszitalokat kimérni, — a bor és sör kimérésre szóló engedélyek birtokában levő felek amennyiben engedélyüket égetett szesz italokra is kiterjeszteni kívánják, a birtokukban levő italmérési engedélyt személyesen vagy postán a kimérni szándékolt égetett szesz italok megnevezése mellett legkésőbb 1895. évi december hó 31-ig terjesztsék be az illetékes pénzügyőri szakaszhoz.

Azok a felek, kik kimérési engedélyeiket említett kiegészítés végett 1895. évi december hó 31-ig a pénzügyőri szakasznál benyújtották, az illető pénzügyőri szakasz által erről kiállítandó igazolvány vagy ha az engedély posta útján küldetett be, a posta feladó vevény alapján az összes szesz italok kimérését mindaddig gyakorolhatják, a mig kiegészített engedélyük meg nem érkezik vagy a mig a kiegészítés megtagadása jogerős határozattal tudokra nem lett adva.

III. Azok a bejegyzett czégű fűszer-, anyag és vegyes kereskedők, a kik ez idő szerint az 1890. évi XXXVI. t. cz. 7. §-a alapján korlátozott kismértékben való elárúsításra, valamint azok a cukrászok és kávéások, kik az 1888. évi XXXV. t. cz. végrehajtása iránt kiadott utasítás 131. §-a V. B. pontjában említett kismértékben való elárúsításra bírnak engedéllyel, abban az esetben, ha a jövőben is csak az azokban körülírt korlátok között kívánják a kismértékben való elárúsítást gyakorolni engedélyeik birtokában maradnak, minden további kérelmezés nélkül is.

Abban az esetben azonban, ha ily felek a kismértékben való elárúsítást korlátlanul akarják gyakorolni: jelenlegi italmérési engedélyeiket ily korlátlan engedélyre való kicserélés vé-

gett 1 frtos bélyegjegy betérjesztése mellett a m. kir. pénzügyigazgatósághoz tartoznak bemutatni, a mely részükre az új engedélyeket minden tárgyalás nélkül kiszolgáltatja.

Kelt Nagyváradon, november 11-én.

M. k. pénzügyigazgatóság.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárúsító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadotnak.

* **Ujszülött főherceg.** Zágrábban Blanka főhercegnő, Lipót Szalvátor főherceg felesége fiúgyermeknek adott életet. Ez az első főherceg, aki Zágrábban született. Ugy ő, mint édesanyja a körülményekhez képest jól érzi magát.

* **Sélley kuriai tanácselnök.** Az igazságügyminiszter Sélley Sándor kuriai számszeletti tanácselnököt rendes tanácselnökké nevezte ki.

* **Vilmos császár és a millennium.** Vilmos császár a magyar kormány kérésére elrendelte, hogy azok a zászlók, fegyverek és egyéb tárgyak, amelyek a magyar történelemre vonatkoznak, a berlini fegyvertárból a budapesti millenniumi kiállítás számára kiadassanak. E tárgyak között van három lobogó, amelyet Buda visszafoglalásakor 1686-ban a brandenburgi segédcapatok a törököktől elvettek, továbbá Báthory Istvánnak egy kardja és több más tárgy.

* **Városi tisztviselők tanulmány-uton.** A városi közzvetett adók kisebb vagy nagyobb engedélyezése most már bizonyos Nagyvárad részére. Ezen adók kezelésének módja azonban ismeretlen a nagyváradai fogyasztási adóhivatal előtt, miért is **Bordó Ferencz** adóügyi tanácsnok, **Ragány János** v. főszámvevő és **Kelemen Kálmán** fogyasztási adóelőkezelő tanulmányutra mentek Temesvár, Arad és Szegedre, ahol ily közzvetett adók már szedetnek.

* **Kinevezés.** Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a cséffai járásra **Kohn Miksa** ugrai lakost nevezte ki állandó gazdasági tudósítónak.

* **Járványok a megyében.** Dr. **Popovits György** megyei főorvos betérjesztette az alispáni hivatalhoz a megyében uralkodó járványos betegségekről szóló jelentését. A jelentés részletesen elmondja, hogy az október 15—30-ig megbetegedettek közül hány maradt novemberre, november 1—15-ig a betegek száma mennyivel szaporodott, hány halt és hány gyógyult meg közülök. A járvány egész tartalmáról is referál a főorvos.

Roncsoló toroklob. Uralkodik: Sáránd, Konyár, Zsáka, Derecske Csökmő, Erdőgyarak, és Esztár községekben. Októbertől maradt 1 beteg, nov. 1—15-ig beteg lett 13, meggyógyult 6, meghalt 6. Egyes csetek Bihar, Bajj, Monostorpályi, Baromlak, Rogoz és Szakál községekben fordultak elő. A járvány egész tartama alatt volt 124 beteg, ezek közül meggyógyult 81, meghalt 42 és maradt 1.

Hasi hagymáz. Uralkodik: Csökmőn és N.-Létán. Októbertől 5 beteg maradt, november 15-ig szaporodott a szám 12-vel, ezek közül meggyógyult 11, maradt 6. A járvány egész tartama alatt 36 beteg volt, meggyógyult 26, meghalt 4, beteg maradt 6.

Vörheny. Henczida, Margitta Kotyiklet községekben uralkodik. Maradt októbertől 17 beteg, szaporodtak nov. 15-ig 35-el, meggyógyult közülük 17, meghalt 8, maradt 27. Egyes esetek előfordultak: Derecskén és Belé-

nyesen. A járvány egész tartama alatt 59 beteg volt, közülök meggyógyult 21, meghalt 11, maradt 27.

Kanyaró. Uralkodik: Gáborján, A.-Bagos Derecske és A.-Szent-Miklós községekben. Októbertől maradt 1 beteg, november 15-ig szaporodtak 43-al, meggyógyult 22. A járvány egész tartama alatt volt 60 betegedés, kik közül 38 meggyógyult és 22 beteg maradt.

* **A Rimanóczy-palota építése.** Említettük, hogy Rimanóczy Kálmán a fogház mellett levő fő-utcai háza helyére egy két emeletes palotát akar építeni s az építési engedélyért már folyamodott is a városhoz. A tanács tekintettel a nagyszabású építkezésre, kiadta az ügyet a városi szépművészeti és közlekedési szakbizottságnak, mely ma délután tárgyalja azt a helyszínen.

* **Hagyomány a nő-egyletnek.** A nem rég elhalt **Szeher Jozefa** urnő 100 frtot hagyományozott a biharmegyei és nagyváradai nő-egylet »Erzsébet« árva-házának. Az összegget az egylet pénztára már átvette.

* **500 üres lakás.** Nagyvárad egyike a legdrágább városoknak lakbér tekintetéből. A nagyobb 5—6 szobás lakásokat még csak lehet megfelelő árért kapni, de éppen a középosztály, a 2—3 szobát igénylő kisebb hivatalnokok, iparosok fizetnek aránylag magas házbért. Az újabb, tömeges építkezések sem szállították lejjebb a lakbért, de visszahatása már is észlelhető. Jelenleg mintegy 500 üres lakás van a városi adóhivatalnál bejelentve, pedig ezenkívül még sok lakás van üresen, a mit a háztulajdonos nem jelentett be.

* **Aki nagyon siet.** Egy békésmegyei plébános írja lapunknak a következő jellemző esetet: F. hó 21-én beállit hozzám egy zsidónak készülő volt zsidó, aki már egy izben katolikussá lett, kért, hogy vegyem tuomásul a zsidó vallásra való áttérési szándékát. A tisztelt nagyon is előhaladt polgártársnak azt mondtam, hogy bejelentését tudomásul nem veszem, mivel a zsidó vallásra való áttérési törvény még nincsen szentesítve. Azzal azután a g o r r a l eltávozott tőlem. Az új törvényeket még életbe sem léptettek, már is mutatkoznak az ilyen esetek.

* **Diszes temetés.** Tegnap délután helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett néhai **Pontelli Jánosné** hült tetemeit. A gyászház udvarát ellepte a résztvevő előkelő közönség. A gyászszertartást **Nemeskény Andor** plébános végezte segédlettel, mely után a diszes 4 fogatu gyászkoocsira helyezték a közztiszteletben állott derék matrona hült tetemeit s hosszú kocsi-sortól követve megindult a gyászmenet a Zöldkerti temetőbe. A koporsót elborították a szebbnél-szebb koszoruk, melyekből följegyeztük a következőket:

A legjobb anyának — Lujza és Károly.
Szeretet jelül — Anna Lausch.
Szeretett anyáknak — Károly, Ilona és Magda.
Drága jó anyáknak — Mariska és Róbert.
A legjobb nagymamának — Adélka és Róbuska.

Mély részvéte jelül — A Kiss család.
Tiszteletjelül — Nagy Antal és családja.
Tiszteletük jelül — Valasek és neje.
A jó testvér és nagynéninek — Özv. Oláh Antalné és leánya.

Felejtethen jó nagynéninek — Lujza és Sándor.
Részvéte jelül — Bartsch Arthur és neje.
Szeretetem jelül — Özv. Zedek Róbertné.
A legjobb anyának — Pista és Amália.
Tomsek Ferenczné.
Tisztelet jelül — Kis István és neje.

A diszes temetést **Veiszlovits Adolf** és fia első nagyváradai disz temetkezési intézete rendezte.

* **Brutális bérkocsis.** Sz. J. bérkocsisnak kevés fogalma van arról, amit türelem és mérsékletnek nevezünk. Haragjában **Hoducz Miklós** kocsisát oly irgalmatlanul összeverte, hogy be-

kellett szállítani a súlyosan sérült embert a kórházba. A kegyetlen brutalitásért majd ráhúzzák Sz. J.-re a paragrafust.

* **Nagy tűz.** Jásztrab sárosmegyei községben óriási tűzvész dühöngött. Leégett 204 lakóház, 500 melléképület, magtár és csür. Elégett számos háziállat is. A nyomor nagy, mert a kár 200.000 frt, aránylag roppant összeg egy kis faluhoz.

* **Népfelkelők fegyvergyakorlata.** Erre is van már kilátásunk, még pedig a közel jövőben, a mely egyszerre tönkre teszi a tizenkét évet kiszolgált katonák abbéli reményét, hogy nem kell nekik többé vezényszóra végig csinálni a hajnali „gelenkübungot.” És erre nagy szükség is lesz, amint azt a hadügyminiszter ur kedélyesen megokolja, mert hát, ugyan mi lenne a népfelkelők harczképességéből, ha 13 napig nem gyakorolnák ezentul is a diszmenetet, amire tudvalevőleg háboru esetén a legnagyobb szükség lesz, és hova tudnák fordítani azt a csekély 20 milliót, amit az ideai delegáció nagy kegyesen megszavazott. Ezen nyomós okok indították a kegyelmes urat arra, hogy a jövő évi költségvetés tárgyalása alkalmával egy törvényjavaslatot nyújtson be, mely elrendelné, már a jövő évtől kezdve a népfelkelőknek korosztályonkint való behívását a fegyvergyakorlatra. A delegációk tárgyalásai után a honvéd főruharaktár rendeletet is kapott, hogy a készletben levő Mannlicher fegyverekből harmincezer darabot szállítson a népfelkelő járási parancsnokságok számára. Ezeknek a fegyvereknek a szállítása már nagyrészt megtörtént s a további szükségletet abból a bizonyos 30 millióból fogják beszerezni. A népfelkelő gyakorlatok megkezdésével egyidejűleg a népfelkelő keretszázadokat is fel fogják állítani.

* **Szocialisták országos kongresszusa.** A magyarországi szociáldemokrata párt december hónap 25—26-ik napján országos kongresszust rendez Budapesten a pártban dúló zavarok megoldására. A párt most küldte szét az országba felhívásait, hogy az ország különböző városai és munkásai válasszák meg küldötteiket s a munkások szervezkedjenek a kongresszusra. Nagyváradra is jött ilyen felhívás. A kongresszusnak azonban aligha lesz sikere, mert a hazafias munkások egy ellenmozgalmat indítanak a szocialisták szervezkedésének megbotlására.

* **Kitiltott könyvek és folyóiratok.** A belügyminiszter utasította a törvényhatóságokat, hogy az alább felsorolt könyvek és folyóiratokat, mivel államellenes tartalmuak, illetve a román népet a magyar állam és alkotmány ellen izgatják, koboztassák el és semmisítsék meg;

1. Manliu: Cursul de stilu si compositiune (Stilistika Bucuresci 1885.);
2. Negoseu: Retorica. Ploesci 1883.);
3. Carte de Citire preluata de o asociati inoctori Bucuresci 1877.;
4. Zatu: „Orthodoxul foia eclesiastica” folyóirat 1880, évi folyama;
5. Almanach romanului pe anul Bucuresci 1891;
6. Kazaceanu: Amorul men cea mai nova colectiune de cautece moi si vechi Bucuresci 1889.;
7. Hacnas: Biserica si scola című folyóirat;
8. Neguzzi: „Convorbiri Literare” folyóirat f. é. június 1-ről keltezett száma;
9. Ighel: Melancolie versuri Bucuresci 1892;
10. Bolintinean: Legende mici Bucuresci 1862;
11. Oeconomu: Cronici si legende Bucuresci 1890;
12. Petresen: Schite si amintiri Craiova 1893;
13. Mandrescu: Doina conperinta tinuta la Ateneul din Barlod 1893;
14. Daniil: Culegere de poesie si legende populara Jassi 1893;
15. Nicolescu: Positiunen si drepturile mitropolitier romani Bucuresci 1892;
16. Saineanu: Autorii romanie moderni Bucuresci 1891; — és
17. Urechia K. „Legende romane Bucuresci.”

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. október 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-18, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-14, 8-33, 11-37, 11-10, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 8-58, 12-05.
Szegedről 8-80, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Ermihályfalváról 8-10, 9-14.	Ermihályfalva felé 6-45, 4-35.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Ezredéves kiállítás.

Hangversenyek a kiállításon.

A kiállítás hatalmas csarnoka, a mely az ünnepségek, zeneelőadások, hangversenyek helyül épült, a kiállítás ideje alatt nagyon gyakran fog a zeneművészet iránt érdeklődő nagyközönség előtt megnyitni. A kiállítás igazgatóság ugyanis nem bizza a véletlenre, hogy mikor és ki rendez az ünnepek csarnokában előadásokat, hanem jóelőre gondoskodik, hogy kellően beosztva rövid időközökben és változatos, tartalmas műsorral kövessék egymást ezek a zenei és egyéb művészi előadások. Ez okon az ilyen előadások rendezésére hivatott társaságokat, egyesületeket felszólítják hangversenyek rendezésére, a mely előadásokra az igazgatóság ingyen engedi át az ünnepek csarnokát, csak azt kötvén ki, hogy a műsorban első sorban és túlyomóan magyar eredeti ének-, dal- és zeneművek szerepeljenek. Előadások rendezésére felkérlik:

1. A filharmonikusok társaságát *nyolcz* esti előadás rendezésére. A nyolcz estéből haton kizárólag és kötelezőleg magyar zeneirodalmi termékek adandók elő.

2. A zenekedvelők egyesületét *hat* esti előadás rendezésére; a hatból négy este tisztán csak magyar lehet.

3. Az országos dalár-szövetséget a dalverseny rendezésére.

4. *Káldy* Gyulát, az opera igazgatóját *négy* előadás rendezésére, a régi kuruczdalok bemutatására.

5. dr. *Harrach* Józsefet 2—3 esti előadás rendezésére, az ifjúsági énekkarok bemutatása céljából.

6. A *Liszt* Ferencz zene-művész kört 2—3 hangverseny rendezésére.

7. A nemzeti zenedét egy hangverseny rendezésére.

8. A budai ének- és zene-akadémiát 1—2 hangverseny rendezésére.

9. A budai dalárdát magyar férfikarok bemutatása céljából egy hangverseny rendezésére.

10. *Bogisich* Mihály prépost-plébánost a régi magyar egyházi énekek bemutatása céljából egy estély rendezésére.

11. Az esztergomi és egeri székesegyházak énekkarait és a pozsonyi egyházi zeneegyesületet 1—2 esti előadás rendezésére, melyek célja a magyar zeneszerzők oratoriumának bemutatása.

12. A pécsi székesegyház énekkarát egy előadás rendezésére a gregoriáni énekek bemutatása céljából.

Ilyenformán biztosítva lesz körülbelül 35—40 hangverseny tartása, tehát majdnem hetenkint kettő, a melyeken a magyar zeneirodalmat teljesen be lehet mutatni.

Millenniumi nemzetközi vivőverseny.

Az ezredéves kiállítás idején rendezendő internacionális vivő-verseny programm-tervezetének kidolgozására az országos sport-bizottság a magyar athletikai klubot kérte fel, a mely most egy olyan nagyszabású tervezetet adott be az országos bizottságnak, amely valóban méltó lesz az ünnepi alkalomhoz. A tervezetet, a melyet az országos bizottság is a magáévá tett, a következőkben ismertetjük:

1. A verseny neve: Millenniumi nemzetközi vivő-verseny.

2. Helye a kiállítás területe, a hol valamely megfelelő csarnok alkalmas módon rendezendő.

3. Ideje: 1896. május vagy június eleje.

4. A versenyszabályok idejében kidolgozandók s minden európai nyelven terjesztendők.

5. A versenyszabályok megküldése mellett a részvételre felszólítandók:

I. a) a közös hadügyminiszter útján a közös hadsereg és hadi tengerészet.

b) a honvédelmi miniszter útján a magyar honvédség és csendőrség.

c) a Landwehr-miniszter útján az osztrák honvédség és csendőrség,

ugyanazek felkérendők, hogy alkalmas módon a szuronyvivást is mutassák be.

II. a) az összes belföldi sport-egyesületek.

b) az ismertebb külföldi sport-egyesületek.

A versenyszabályok és felhívások ezenkívül megküldendők az összes ismertebb bel- és külföldi sportlapoknak.

Ö Felségéhez jelentés teendő a verseny művoltáról és fontosságáról, de főképp a hadsereget érintő fontosságáról. A király ezenkívül ünnepi formában meghívandó a királyi ház tagjaival együtt s felkérendő, hogy a versenyre tiszteletdíjat adományozzon. A verseny védnökétől egyik főherczeg kérendő fel.

A vallás- és közoktatásügyi minisztert állami arany érmek, a fővárost pedig fővárosi arany érmek adására kéri fel. Tiszteletdíjak adására kéri a hadügyminisztert és a honvédelmi minisztert is, valamint több magyar sport iránt érdeklődő méltóságot is. A még hátralevő díjakat és érmeiket (azaz: ezüst és bronz érmeiket) a kiosztási alap adná, amelyre a hozzávető költségvetés szerint körülbelül 4000 frt költség háramlik.

Irodalom és művészet.

— **K. Réthy Laura.** Makó Lajos szegedi szintársulatának primadonnája január hóban Bécsben fog vendégszerepelni. Az „An der Wien” színház igazgatónöje, Schönerer k. a., tiz fellépéséért 5000 frt tiszteletdíjat biztosított a kitűnő operette énekesnőnek.

A közönség köréből.

Felhívás az iparos polgárokhoz.

Az ipartestület tanonczokat tartó tagjait tisztelettel értesítjük, hogy a városunkban dult járvány miatt beszüntetve volt iparostanoncziskolákban az előadások újra megkezdettek.

Az ipariskola igazgatóságának f. évi 41. sz. a. értesítése szerint 159-re megy azon iparostanonczok száma, kik az ipartestület által rendszeresen bejelentve lettek, de mindez időig be nem iratkoztak, nem csekély azok száma sem, kik tanórákat mulasztottak.

Felhívjuk azon iparos polgárokat, kiknek tanonczai eddig beiratva nem lettek, hogy őket az 1884. évi XVII. t. cz. 62. és 82. §-ainak követelményei szerint azonnal beiratni el ne mulasztassák, ugy a tanórákat mulasztó tanonczokra szigorú felügyeletet gyakoroljanak, mert ha a mulasztás bár a tanoncz hibájából történék is, a felelősség az iparost terheli, mely tény, a fenthivatolt törvény 157. §-ába ütköző kihágásnak fog minősítettetni, a mi súlyos következményeket von maga után.

Nagyvárad, 1895. nov. 21.

Jankovich István,
ipartestületi jegyző,

Bertsey György,
ipartestületi elnök.

MULATSÁG.

Zenekedvelők estélye. A nagyváradai zenekedvelők egyesülete a csász. és kir. 37-ik gyalogezred zenekarának és az ujonnan alakult dal-társulatnak közreműködésével ma este tartja XVI. zene-estélyét. A mulatság, mely felterítéssel és táncmulatsággal lesz egybekötve, az általános hangulattól itélve legnagyobb valószínűség szerint jól fog sikerülni. Az estély 8 órakor kezdődik.

Kolon-estély. Keledy Józsefné urnő védnöksége alatt alakult kolon-társaság tegnapelőtt tartotta meg a második estélyét. Az elegáns társaságban mindvégig a legjobb kedélyhangulat uralkodott s a négyeseket husz pár tánczolta. A legközelebbi estély harminczadikán lesz.

Sport.

Érdekes sportmulatság.

— »Schnitzel«-vadászat a váradi határban. —

Ritka élvezetes sport-játékot rendezett tegnapelőtt a Nagyváradon állomásozó 15. huszárezred tisztikara, melyen a helyőrség tisztikara és ismert előkelő sport-közönségünk voltak jelen.

A pompás „*schnitzel*«-vadászat rendezését *Remiz* Alfréd ezredes vezette.

A szép társaság a Ferencz József laktnyában gyülekezett, honnan délután 2 órakor indultak. Az apró papír szelektéket már elszórta az előre indult lovas.

A társaság az összi majorhoz érkező, a vadászok figyelme a nyomozásban összpontosult. A papirszelekték Szent-András és az Iklód-major felé vezettek. Az utvonal számos gát és akadály által meg lett nehezítve, azonban a lovas csapat pompásan haladt előre.

Az iklódi majortól a nyomok a Bóné-kut mellett levő gyakorlóterre vezettek, hol izgatottsággal várták *Remiz* ezredes jeladását, hogy a megállapított versenyfutás kezdetét vegye.

Pár pillanat múlva elhangzott a master »los«-ja s a csoport feloszlott és kezdetét vette a futtatás.

Mindjárt a start után Münich főhadnagy »Freyá«-ja kezdett vezetni s könnyen vitte el a kitűzött díjat, egy ezüst nyelvű lovaglópálczát.

Az előkelő sport társaság kedélyes lakomára gyűlt össze az érdekes sport-mulatság után.

REGÉNY-CSARNOK.

Párbajhős.

Regény.

— Irta: Rostkovicz Arthur. — 15
(Folytatás.)

— Hiszen még ki sincsenek fizetve! A butorkereskedő majd igénykeresetet támaszt ellene — mondta a férj keserű gunnyal.

— De a szegény, a gyalázat, mely ezzel jár?! Elek, gondold meg jól a dolgot, mert én e megaláztatást nem tudnám tulélni!

— Eh! mit szegény ide, szegény oda! — Megtörtént ilyesmi már másokkal is, s mégsem estek kétségbe. Csak ne vegyük oly szigorúan a dolgot. Mi nem vagyunk sem első, sem az utolsó; számtalan esetet tudnék felsorolni.

— A háziurnak is tartozunk egy negyeddel — folytatta tovább az asszony pöntyögve — hát azt miből fogod kifizetni? Ő is igényt fog tartani ingóságaimra, s mi lesz akkor?

— Hát megtartja egyszerűen, hiszen ahhoz joga van!

— De a botrány? . . . Óh! én ezt nem tudnám tulélni!

— Eh! ne siránkozzál a fülemben, mert durva találnék lenni hozzád, ha így folytatod.

Az apa protekciója után a fiu is hivatalnok lett; s nem sokára meg is házasodott; elvette főnöke leányát, ki éppen hozzáillett. Nagy-ravágyók voltak ugyanis mind a ketten, szerették a feltűnni vágyást; s így nem csoda ha annyi adósságot csináltak, hogy nem állott arányban hivatalnoki fizetésével.

Pazarul költek; értettek ahhoz mind a ketten. Egyik váltót követte a másik; egyik kezes volt az após, másik a feleség, s volt megint pénz. Nem csoda, ha egy év múlva már nyakig usztak a bajban. A többi hivatalnokok irigyen és kárörvendve nézték ezt, hiszen jól tudták hogy miből, s hogyan telik fürdőre, bálózásra, színházra, lóversenyre, jótékony célokra, s nagy háztartásra.

Igy oda jutottak rövid másfél év alatt hogy a bankok, tekintettel a sok váltóra, a további hitelt megtagadták.

A cseléd jött be jelenteni, hogy egy ur várakozik künn.

— Bizonyosan a banktól jó! Elek, menj hamar a másik szobába, majd én beszélek vele s ha lehetséges, halasztást eszközölök ki nála — sugta az asszony, majd hangosan szólt a cselédhez. Várakoztasd néhány pillanatig azt az urat, mondd neki, hogy öltözködöm. Ha férjem után találma kérdezősködni, mondd, hogy a hivatalba ment!

A cseléd eltávozott.

— No látod Elek, hogy már az utolsó órákban vagyunk. Határoz gyorsan, mert különben elvesztünk; A szőgyen nyomunkba van.

— Azt nem teszem, semmiesetre se tehetem!

— Majd még rátérünk erre. Most maradj vesztig; az ajtót rádesukom; ha úgy tetszik, hallgatózzál!

Ideje is volt, hogy az ajtót becsukja, mert éppen a bankhivatalnok lépett a szalonba.

— Kezeit csókolom — szólt mélyen meghajtva magát.

— Ah? kedves Birnbaum úr, nagyon örvendek, hogy láthatom. Minek köszönhetem e szerencsét? — mondta édeskés mosollyal, s helyet mutatott neki az ottománon.

Birnbaum úr, a bank megbízottja, ajkába harapott, s meglepetve a szives fogadtatástól, nagy zavarában állva maradt.

— Bocsásson meg, nagyságos asszonyom, de mostani látogatásomnak kellemetlen háttere van — szólt hebegve, míg szeméivel a földet kereste.

— Úgyan?

— Kedves férjének szól ugyanis eme látogatásom; de a szobaleány azt mondta, hogy Rogasóczy úr nincsen idehaza, s így jöttem ama szerencsétlen gondolatra, hogy nagyságos asszonyomnak referálok küldetésem felől.

— Nagyon helyesen; hiszen férjem magánügyeit én vezetem úgy is az ő távollétében. Tehát, ha szabad a dologba avatkoznom, úgy kérném, világosítson fel kedves uram a dolog kellemetlenségének mibenlétéről!

— Egy váltóról van szó, melyben nagyságos asszonyom is érdekelve van némileg.

— Én is?

— Igen. Nagyságos asszonyom és édes atyja a kezesek.

— S ezt a váltót meg kell hosszabbítani, ugy-e?

— Nem; ki kell fizetni!

— No hát akkor ki fogjuk fizetni! Ha lett volna szives csak egy negyed órával hamarabb jönni, úgy még itthon találja férjemet, ki, ha tudott volna a dologról, biztosan gondoskodott volna e csekélységről.

— Azt magam is hiszem.

— Valószínűleg elfelejtette; nem is csoda, annyira neki adja magát a hivataloskodásnak! Apropos! — hogy van a kedves felesége, Birnbaum úr?

(Vége köv.)

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

Szünet után

Péchy Tamás szólalt föl. Nem szándékozik a költségvetés pénzügyi oldalával foglalkozni, nem azért, mintha neki nem volnának

reá észrevételei, hanem, mert úgy találja, hogy azt pénzügyileg eléggé megkritizálták már. Épen ez okból csak néhány általános megjegyzésre szoritkozik. Első kifogása a költségvetés ellen az, hogy abban nagyon kevés a produktív befektetés. (Igaz! Ugy vau! a baloldalon.)

A kormány politikáját jellemzi az, amit a miniszterelnök uralomrajutása alkalmával megtartott banketten mondott: Nem kell beszélni, csak szavazni kell! (Nagy derűltég.) Más szóval: ne beszéljete, ne gondolkozatok, csak engedelmesskedjete!

Ő kijelentette, hogy nem aprehendál azért, mert az elnöki székéből kicséppent. Miért is aprehendált volna? Hiszen ő nem várhatta, hogy olyan többség válassza meg őt, mely nem gondolkozik, csak szavaz, őt, ki véleményét soha sem titkolta el s ki mindig annak a felfogásnak volt hive, járjon mindenki a maga esze után! (Éljenzés a baloldalon.)

Megvallja, hogy ő is a 67-es alapon áll s áll ma is. Igaz, hogy ő is támadta annakidején ez alapot, ha nem is oly erősen, mint Tisza Kálmán, de mégis támadta.

Érintve röviden az egyházpolitikát, mely szerinte csak a vallástalanságnak lesz terjesztője, kijelenti, hogy a költségvetést általánoságban sem fogadja el. (Zajos éljenzés.)

Lukács László benyújtja az indemnyitire vonatkozó törvényjavaslatot. A törvényjavaslat előzetes tárgyalás végett a pénzügyi bizottsághoz utasítatik.

Ülés vége 2 órakor.

Indemnitás.

Budapest, november 22. (Saját tud. táv.) A képviselőház mai ülésén Lukács László pénzügyminiszter benyújtotta a 3 hónapra szóló indemnitási törvényjavaslatot, melyet a pénzügyi bizottsághoz utasítottak. A tárgyalás viharokat ígér, mert az ellenzék sejtí, hogy a javaslat össze függ az országgyűlés feloszlatásával.

Hajsza egy képviselő ellen.

Budapest, nov. 22. (Saj. tud. távirata.) A »Pesti Napló«-ba adáz hajsza indult meg Hock János képviselő ellen, a kinek az átvett ujság azt nem bocsáthatja meg, hogy az ő munkatársa volt. E nemzeti párt nem hagyja védtelenül Hockot, ki mint pap nem vehet elégtételt s gondoskodik arról, hogy a galád támadások kellő súlylyal megtoroltassanak.

Börze kitüntetések.

Budapest, nov. 22. (Saját tud. táv.) A bécsi Unionbank igazgatóját, Márkus urat a magyar kormány előterjesztésére a Ferencz József renddel tüntették ki. Ez csak kezdete azoknak a kitüntetéseknek, a melyek levegőben voltak régóta, de most válnak aktuálisokká, mert a szabadelvű pártnak pénzre van szüksége. Ezutal a kitüntetéseknek egyéb oka is van. A börze krach igen sok szabadelvű képviselőt berántott s az inzolvencia vagy husz jeles párttagot fenyegetett. A nagy bankárok, bankigazgatók halasztások kieszközlésével, másutt kész fizetésekkel elhárították ezt a veszedelmet a szabadelvű párttól s most ennek fejében jönnek a kitüntetések.

Az elitelt.

Budapest, nov. 22. (Saj. tud. táv.) Dr. Takáts Zoltánt ma öltöztették bele a rabruhába. Megnyirták, megborotválták, elvették tőle zwickkerjét s adtak rá darócruhát, nehéz patkós bakkancsokat. A szokatlan uniformis ellen tiltakozni akart a szürke czilinderes gentleman, de hiába. Sirva fakadt arra, mikor a börtönőr azt mondta neki: »majd beleszokik őt esztendő alatt.« Takáts Zoltánt Balassa-Gyarmatra viszik, Bereczet visszaindították utnak Szegedre. Takátsné haladékot kapott hüntetésének megkezdésére.

Kérvényi vita.

Budapest, nov. 22. (Saj. tud. táv.)
A képviselőház holnapi ülésén nehéz helyzete lesz a kormánynak a kérvények tárgyalásánál. Az egész ellenzék felhasználja az alkalmat, hogy a kérvényekben lerakott annyiféle országos mizériát megszellőztesse. Különösen nagy vita ígérkezik az agrár kérvényeknél, s a 25. §. eltörlésére irányuló petícióknál.

A zágráki diákok.

Zágráb, november 22. (Saját tud. táv.) A 24 elitelt zágrábi diákot ma egész váratlanul a belovári fogházba szállították át. Rakodczay törvényszéki elnök ma korán reggel személyesen jelent meg a börtönben s tudatta a diákokkal, hogy transporálni fogják őket.

Közgazdaság.

Vasuti miniszterium. A bécsi lapok jelentései szerint az osztrák államvasuti igazgatás reorganizációja tárgyában megkezdett tanulmányokkal már annyira előre haladtak, hogy a költségvetésnek a Reichsrathban való részletes tárgyalása alkalmával már be fogják terjeszteni az erre vonatkozó két törvényjavaslatot. Az egyik a vasuti miniszterium krefálásáról, a másik az osztrák államvasutak reorganizációjáról fog szólni. Megbízható hírek szerint az új miniszterium vezetőjévé mégis Guttenberg altábornagyot, a közös hadügyminiszterium vasuti osztályának fejt fogják kinevezni, míg Körber osztályfőnök megmarad az államvasutak elnöki állásában.

Együttal a magyar kormány körében is szóba került az államvasuti főigazgatás reformjának, illetőleg a vasutügyek vezetésének külön miniszteriummá való átalakításának kérdése. Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter kezdeményezésére, a tárgyalások csak az akadémikus megbeszélés körében mozogtak s még elvi elhatározás sem történt. A kormány lehetőleg várakozni akar addig, a míg az osztrák részről teljesített reorganizáció eredményei mutatkoznak, hogy aztán ezeken a tapasztalatokon indulva, lehessen esetleg nálunk is keresztülvinni a reformot. Éppenséggel nincs azonban kizárva, hogy a kérdés mégis előbb kerül napirendre, mert a kormány is lehetségesnek tartja, hogy a közös hadügyminiszterium az egyöntetű adminisztráció igényének révén fogja a vasutügyeknek külön miniszteriumba való beosztását követelni.

Szövetkezet Rózsahegyén. Mint lapunknak írják, Rózsahegyén is kezd teret hódítani a szövetkezeti eszme. November 15-én egy értekezlet egy fogyasztási szövetkezetnek létesítését elhatározta s az aláírási íveken eddig 22 ezer forintért vannak üzletrésztvények jegyezve. A megye területén működő tíz hasonló szövetkezet elhatározta, hogy csatlakozik a rózsahegyhez s ezt megbízzák, hogy mint központi szövetkezet a szükséges árukat számukra nagyban bevásárolja. A város polgárai között az eszméért nagy lelkesedés, csak azok tanúsítanak iránta ellenszenvet, a kik üzleti érdekeiket féltik. Ezek azután futkosnak fűhöz-fához, főispánhoz, hogy ne hagyja helyben a miniszterium az alapszabályokat és hihetetlen, a mint a városban beszélnek, valószínű, hogy cél is fognak érni mert, állítólag a mérvadó körökben megvan a hajlandóság az eszme megvalósítását lehetővé tenni. Majd megváltik, hogy az liberális kereskedelmi elvek elég hatalmasak-e még arra, hogy ily üdvös intézményt megsemmisítsenek!

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. november 22.

Budapest, november 22. I. Készárúüzlet. Buzát ma mérsékelten kínáltak, a vételkedv kedvező volt és nyugodt irányzat mellett néhány ezer q. hazai buza kelt el, olcsóbb áron vásároltak.

Tiszavidéki 500 q. 81 k. 7.87 frton.

Idegen buzában ma nem volt forgalom.

Rozs irányzata csökkent, ára 6.20 frt.

Tengeri és árpa irányzata nyugodt és csekély forgalmu

Zab irányzata szilárd. Elkelt 100 q. 6.60 frton.

II. Határidőüzlet. Amerikában a készletek apadóban vannak, a miért 1/4 centes árhanyatlást jelentett minek folytán nálunk is emelkedtek az árak néhány krral. Különösen szilárd volt a rozs, melynek ára vételek folytán 4-5 krral javultak.

Előfordult kötések: buza őszre 6.97-7.26 frt, rozs tavaszra 6.35-6.39 frt, tengeri 1896. máj.-júniusra 4.53-4.57 frton, zab őszre 6.20-6.25 frt, káposzta-repce szeptemberre 10.85-10.95 forinton.

Zárlatkor maradtak: buza őszre 6.97-7.26 frt, buza tavaszra 6.94-6.95 frt, rozs tavaszra 5.33-5.35 frt, rozs tavaszra 6.36-6.37 frt, tengeri október-novemberre 6.60-6.75 frt, tengeri 1896. máj.-júniusra 4.54-4.55 frt, zab őszre 5.75-5.77 frt, zab tavaszra 6.16-6.18 frt, káposzta-repce szeptemberre 10.85-10.90 frt, káposzta-repce 1896. augusztus-szeptemberre 10.90-10.95 frt.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, nov. 22 Készlet: 18.794 drb. Urasági öreg nehéz I. rendű: 56-57 kr.; közép: 54-57 kr.; Fiala nehéz: 54-55 kr.; Fiala közép: 54-55 kr.; Fiala könnyű: 00-00 kr.; Szerbiai nehéz: 53-54 kr.; közép: 53-54 kr.; könnyű: 00-00 kr.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. november 22-én.

Magyar aranyjárdék 4%	119 75
Magyar koronajárdék	97 75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	123.-
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100 50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119 50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97 50
Italmérési jog megváltási kötvény	99 50
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98 25
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	154.-
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	142.-

Osztrák járadék papírban	99 25
Osztrák járadék ezüstben	99 50
Osztrák járadék aranyban	120 25
Osztrák korona járadék	100 50
1890. osztr. államsorsjegyek	149.-
Osztrák-magyar bankrészvény	1020.-
Magyar hitelbank részvény	428.-
Osztrák hitelintézet részvény	363 50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	350 50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	960.-
Német birodalmi márka	59 05
London vista	121.-
Paris vista	47 95
20 márkás arany	11 81

NYILTTÉR.

Értesítés!

T. tagjaink b. tudomására hozzuk, hogy **nagyváradi fiókunk** működését f. hó 17-én megkezdette. — Egyesületi orvosok: Dr. Kazay Kálmán ur (Szt.-János-utca 458/70. sz. Rendel. d. e. 8-9-ig, d. u. 2-4 óráig.) Dr. Weisz Márton ur (N.-Piacztér. Rendel. d. e. 7-8-ig, d. u. 2-4 óráig.) Gyógyszertárak: Nagyváradi összes gyógyszerárak. Az egyesület fiókirodája: **Nagy-magyar-utca 363. sz. a.,** hol tagok folyton felvétetnek.

„Báró Hirsch Mór“

jótékonyági és önszegélyező-egyesület.

Híres, valódi

Máriacelli gyomorcseppek.

Készíti BRÁDY KÁROLY, „Az őrangyalhoz“ czimzett gyógyszerárában
Kremsierben (Ausztria, Morvaország.)

Használati utasítás. Ezen kitűnő gyógyhatással bíró cseppek, melyek nevezetesen **gyomor- és altesti bántalmak, gyomorgörcs és kolikánál** évek hosszú során át használtattak úgy felnőtteknél mint gyermekeknél, s melyek étvágyhiánynál oly hathatósaknak bizonyultak, maradandó hírnevére tettek szert, sőt még híres orvosok érdekeit is előmozdították.

A legtöbb betegség rontott gyomor és étvágyhiányból keletkezik, mely betegségektől — különösen az alatt felsoroltaktól — a cseppek használata szerencsésen megóv, ha csak belőlük háromszor naponta csupán egy kávékanállal veszünk.

A máriacelli gyomorcseppek hatása a következő esetekben túlhalad minden más szert, különösen **étvágyhiány, rosszszagú lehelet, gyomrgyengeség, szelek, felbőfögés, kolika, gyomorkatharus, gyomorhégés, aránytalan nyálkakepződés, sárgaság, utálat és hányás, főfájás, ha a gyomortól ered, gyomorgörcs, székszorulás, eldugulás, a gyomor túlterhelése ételek és italok által, majlép- és vesebetegségeknél (aranyér).**

Ezen cseppek több mint 200 év óta azon tapasztalást nyújtottak, hogy a legtöbb gyomor és altesti bántalmakat gyógyítják, sőt még hosszú több mint 100 éves életkorra segítettek.

Ambrosius pater, a ferenciek klostromának egy apátja Szíriában a Carmel-hegyen volt feltalálója, miért őt egész Szíriában és Palestinában csodálták, ki ott segített, a hol már segítség lehetetlen volt. Ő maga használván ezen cseppeket, 107 évet élt atyja és anyja pedig 110 évet. Ezen szert halála után egy rokonnak örökölte, pater Servien konstantinápolyi pap, ki ezt mint titkos szert kevésnek nyújtotta s csak később szintén egy rokonuk, ki az orvosi pályán Rómába volt, ismét megalkotta régi megérdemelt hírnevét.

Pater Gregor, főispán apát az athosi kolostorban 98 évet élt és egy másik apát ugyanezen kolostorban 102 évet. A muranói invalidus szállodában 1838-ban meghalt egy 100 éves tiszt, Kováts János, ki tényleg hosszú életét ezen cseppeknek köszönhette. Erzsébet hercegnő Innsbruckban, kit a legtöbb orvos gyógyíthatatlannak mondott, ezen cseppek használata által még sok évet élt.

Ilyen tények mellett ezen cseppek eleinte csak kolostorokban, később kórházakban és Európá leg több városában mint megbecsülhetlen szer a legjobb sikerek mellett használtattak. Végül még megemlítendő, hogy ezen cseppek — melyek sok híres orvos által elismertettek — alkatrészei minden más orvosság vegyeit nem képezik, hanem különféle szerencsés megválasztott délszaki növények preparált nedveit, melyeket évente a Libanon hegyén Kis-Azsiában gyűjtenek és mindig friss állapotban Európába lesznek küldve.

A máriacelli cseppek gyöngöden oldólag hatnak, igen kellemes keserű ízzel bírnak és reggel éhgyomorral, továbbá ebéd előtt és este lefekvés előtt egy-egy kávékanálnyal beveendő (gyermekeknek csak egy harmadrésznnyit kell adni) és friss vízzel vagy vizezett borral leöblítendő. Gyemtel használata által a fennbb idézett betegségek bármelyike 2-4 hét alatt teljesen megszűnik. Magától értetődik, hogy e mellett szigorú életrendet kell követni.

Óvás! Lelkiismeretlen hamisítók megkísérelték csekélyebb értékű praeparatumokat ugyanazon, vagy hasonló név alatt áruba bocsátani s azokat valódi Máriacelli gyomorcseppeknek eladni. Mindenkit óva intünk ezen hamisítványok megvásárlásától, nehogy azok használata káros következményeket vonjon maga után.

A több mint 200 év óta ismert valódi Máriacelli gyomorcseppek a legnagyobb gyógyszerelő bíró növényekből készülnek s valódiságuk jeléül vörös az üvegmotatót védjegy s aláírással ellátott papírba van csomagolva és a minden üveghez mellékelt használati utasításon meg van jegyezve, hogy Gusek H. Kremsier-i nyomdájában készült.

Egy üveg ára 40 kr. — Kettős üveg ára 70 kr.

A híres, valódi Máriacelli gyomorcseppek a következő gyógytárakban kaphatók:

Magyarországon: Budapest, Török József király-utca, Petri Ottó, Székely A., Budai Emil, Városházter 9. Buttyán Tomesányi L. Abony, Lukács Gy. Apatin, Rátaj, Th. Apácz, Bonomy Antal, Arad, Ring Lajos, Kiss István, Scaffler A. Aranyos-Maróth, Bittó Károly, Aszó, Dózsa A. Ba. a. Hollós József, Nagy Sándor, Bánfalva, Apró András, Baranya-Sejce, Uvira Fr. Bares, Kohut Sándor, Béla, Tunner Janos, Berettyó-Ujfalu, Tamási G. Bieske, Göllner Károly, B.-Csaba, Varság, B.-Gyarmat, Cserenyák Gy., Kanitz Odón, B.-Mágoos, Szép Géza, B.-Szarvas, Bugyis A., Bonyhád, Kramlin József, Bazin, Meisl Fr. Czegled, Bohus Ed., Zalai, Csáková (Temes), Toldy Sándor, Csenei, Ruttner J. Csepreg, Kokas Mihály, Cs.-Somorja, Barta T. Debreczen, Gálfi Nándor, Tóth Béla, Mihalovics István, Dr. Rotschnek Emil, Tamássy Balás, Datta, Braumüller E. Diószegh, Vaday Ignác, Dobsina, Tirécher, Deilova, Kos József, Dor. zma, Karcsey Károly, Duna-Pataj, Modra Pál, Enying, Adler Emil, Eperjes, Makowiczky, Molitoriz István, Eger, Irgalmas barátok, Köllner L. Özevgye, Buzáth L. Ermihályfalva, Mátray István, Érsekújvár, Mészáros, Felka

Cornides K. Fekete Ardo, Sztempák Géza, Fiume, Mizzán A. Pécs, Irgalmas barátok, Zsiga László, ifj. Erreth János, Sipőcz István, Göbel Kálmán, Gádöllő, es. és kir. udv. gyógyszerár, N.-Beeskerek, Kellner J. Moczkovcsák D. Nagy-Kanisza, Prager Béla, Helusz Lajos, Nagy-Kikinda, Neuhöld Károly, Panajoth Sándor, Nagy-Leker, Bolyos Gyula, Nagyvárad, Ember E., Molnár Lajos, Nyry György, Hering Sándor, Győrött, Mehlschmidt J. Hadház, Farkas Odón, Hajós, Martinovich J. Hatfeld, Holcz Mátyas, H.-M.-Vásárhely, Bereczk Péter, Kiss Gyula, Németh L. Hollis, Mülbauer R. J. Homona, Szekerak Ambrus, Hosszufalu, Jekelius G. Hosszu-Pályi, Sárosy Imre, Huszt, Keresztész József, Igló, Gärtner Kálmán, Ipolyvágh, Herkó István, Jászberény, Merkl J. Kaba, Horváth Kálmán, Kalocsa, Horváth Károly, Káloz, Jeges Antal, Kápolna, Egerland K. Kápolnás-Nyék, Hankóczy E. Kaposvár, Czöllner, Pataky Andor, Kapuvár, Vavreskay János, Karánsebes, Müller J. Ristic, Kassa, Gallik Géza, Magy Guszta, Molnár Lipót, Wandraschek Károly, Kecksemét, Katona, Molnár, Farkas J. Bódogh F. Kékes, Scheint A. Késmark, Mehlschmidt Károly.

301 2-35